

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Ultimul discurs

Comandantul Mișcării Legionare a dat ordinul ca săptămâna dela 24—30 Noemvrie c. să fie „închinată în întregime memoriei, eroismului și jertfei nemuritoare a întemeietorului Mișcării Legionare“, Căpitanului Corneliu Z. Codreanu.

În toate zilele din săptămâna aceasta s'au făcut rugăciuni în toate bisericile din țară, iar Sâmbătă, când se va face reînhumarea osemintelor lui, a Nicadorilor și a Decemvirilor, lângă sicriile lui I. Moța și V. Marin dela Casa Verde din Bucureștii-Noi, toți legionarii vor ține post negru și vor trăi în adâncă și religioasă reculegere.

În fumul de tămâie binemirosoare și în pietatea rugăciunilor ce se înalță la cer, țara întreagă ascultă și meditează „ultimul discurs“ al Căpitanului; discursul cel mare, discursul pe care l-a prevestit el, discursul cel din urmă, discursul propriei jertfe adusă pentru mântuirea României.

Ecoul acestui discurs răsună în adâncurile tuturor inimilor românești, dar mai ales răsună prelung în conștiința legionarilor ziditori de țară nouă.

Meșterul Manole a intrat în legendă, pentru că și-a zidit soția, sufletul său, între zidurile mănăstirii Argeșului. Corneliu Codreanu, împreună cu legionarii săi morți în slujba idealului pentru îndreptarea legilor și desrobirea pământului strămoșesc, au întrecut legenda: s'au zidit pe ei înșiși, cu sufletele și cu trupurile lor, în opera de renaștere a României, a țării pe care ei o doreau înălțată și o voiau strălucitoare, „ca soarele sfânt de pe cer“.

Sublimă jertfă!... Luminat și pilduitor patriotism!...

Simțeam în spatele noastre vii pe toți morții pentru țară — mărturisește C. Codreanu — și avem convingerea că: „Cine luptă pentru Dumnezeu și pentru neamul său, nu va fi învins niciodată“.

Aveau o misiune acești oameni, dacă mai pot fi numiți oameni. Aveau o misiune, pe care, vai, conducătorii „legali“ ai neamului n'au înțeles-o; s'au smintit de i-au prigonit în chipul cel mai sângeros și i-au pângărit în chipul cel mai mișelesc și drăcesc.

Nu!... Conducătorii de ieri ai țării noastre nu au fost nici părinți, nici psihologi.

Nu au fost părinți, ci monștri, deoarece nu au iubit copiii țării! Și animalele își ocrotesc puii; ei i-au ucis.

Nu au fost psihologi, deoarece după ce i-au ucis pe ascuns, la întuneric, i-au așezat în piețele publice și pe la răspântii ca lumea să-i vadă și să se îngrozească. Lumea însă nu i-a osândit, ci i-a plâns, cu jale, din milă frățească și creștinească; a fraternizat cu ei și a blestemat pe ucigașii lor.

Au fost sălbătăcii și crime, care rușinează douăzeci din cei mai însemnați ani din istoria Românilor.

Acum, țara întreagă se închină în fața memoriei Căpitanului și a colaboratorilor săi, cari nu s'au temut de cei ce le-au omorât trupurile. De trei ori au fost uciși (sugrumați, împușcați și arși), de trei ori și de sute de ori s'a întărit sufletul Mișcării pe care au slujit-o până la moarte. De trei ori a fost ucis C. Codreanu, de trei ori și de sute de ori trăește el după moarte mai viu, mai mare, mai bun pentru cei buni și muștrător pentru cei vrednici de muștrare.

Ultimul discurs al Căpitanului C. Codreanu — discursul jertfei vieții — e cel mai frumos și mai cuceritor discurs ce-l poate rosti un om. Ecoul lui va răsună și se va auzi peste veacuri...

Adunarea Asociației Clerului „A. Șaguna“ Secția Arad

Adunarea generală a secției Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna“ s'a ținut Marți, 26 Noembrie, în sala festivă a Academiei Teologice, sub înalta și părinteasca purtare de grijă a P. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru și sub președinția C. părinte Viorel Mișuțiu.

La orele 9 dimineața, clerul adunat a luat parte la Serviciul chemării Sfântului Duh, serviciu oficiat de p. V. Mișuțiu în Catedrală.

În corpore a trecut în sala Academiei, unde se deschide ședința prin următoarea cuvântare a părintelui președinte Viorel Mișuțiu:

Preasfințite Părinte Episcop, Preacucernici Părinți și Frați,

În adunarea generală a Secției ținută la 6 Iunie 1939 prin demisia prezentată adunării de fostul ei președinte Preacucernicul Păr. Protopop Florea Codreanu, locul prezidial a rămas vacant. Nu mult timp după aceea Secția noastră a rămas și fără de secretar, acesta mutându-se în Eparhia nou înființată a Timișorii.

Astfel toate adresele venite dela Centrul Asociației au rămas un timp neresolvate. Între acestea erau unele care reclamau rezolvire urgentă, cum a fost — de pildă — raportul cerut, despre activitatea Secției începând dela întemeierea ei și până azi. De-asemeni vacanța prezidială, prelungită, prejudicia legalitatea acordării împrumuturilor din Fondul de ajutor, deoarece cererile de împrumut — potrivit „Statutelor Fondului“, trebuie propuse spre aprobare de către președintele Secției. Pentru ca toate să aște aște o deslegare normală, Preacucernicul Consilier Eparhial și Președinte al Comisiei de control a Fondului de ajutor, Părintele Seculin, la cererea mai multor membri ai Asociației din Secția Arad, a convocat Comitetul Secției pentru alegerea unui președinte.

Membrii Comitetului întruniți în ședință la 19 Martie 1940 mi-au dat mie această delegație, care a fost confirmată și din partea Centrului.

În această calitate, am convocat pentru azi — în baza § lui 20 din Statute — adunarea generală ordinară a Secției, cu ordinea de zi publicată în organul nostru oficial „Biserica și Școala“.

Adunarea generală din anul acesta o ținem în umbra unor vremuri de grea cumpănă, de grele încercări și adâncă cutremurare sufletească, în urma atâtor loviri ce au izbit din plin în sufletul neamului.

Răutatea zilelor e mare și timpul este, să răscumpărăm vremea prin atitudinea noastră.

Zilele noastre sunt zile de luptă aprigă, zile cari n'au ceasuri menite pentru truda migăloasă a sporurilor încete. Noi azi, nu trăim viața orânduită a vremilor pa-

triarhale, când munca se desfășoară în matca trăinică, hotărâtă de pornirile firești ale sufletului. Azi la ordinea zilei sunt de deslegat probleme cari cheamă, cari strigă și tulbură orice inimă simțitoare.

În zile ca acestea pe cari le trăim azi — iubiți Frați — neamul ne cere tuturor o înfrățire de forțe pentru a putea birui în lupta cea grea. Să nu uităm, că Dumnezeu face zile cu soare și zile cu nori; Întâmplarea, zile cu și fără noroc, iar omul este acela care face zile vrednice și nevrednice.

Nouă, oare, cari după cuvântul proorocului Malahia, suntem soli ai Domnului — din gura cărora se așteaptă învățătura — nouă nu se spun nimic vremile de azi? Ba da, glasul lor de chemare se îndreaptă și spre noi, mai ales spre noi și cel ce are urechi de auzit să audă.

Acest glas ne spune, că astăzi, neamul are nevoie de o învoire și primenire, de sus și până jos. El are nevoie de conducători cu îndrumări și simțiri nouă.

Să nu vorbească, să nu scrie și mai ales să nu lucreze în deșert, ci cu bună chibzuială și cu siguranță de spor. Să nu se înșele în bine, să nu se înșele în rău.

Neamul are azi nevoie de oameni socoșiți, reali, practici; oameni cari să calcă pe pământ și să privească cerul, iar nu să cadă striviți pe pământ, încercând să ajungă cerul dintr'un salt. Oameni cărora le cere să fie întru toate, icoane de muncă și viață curată și bineînfrântă.

În șirul acestor oameni, locul cel dintâi — după chemarea sa — îl ocupă preotul, ca cel mai apropiat de sufletul neamului. Iată pentru ce, glasul de chemare al vremii ne grăiește azi, că și preoții trebuie să fie frământați de gândurile mari și darul de-a lupta pentru prefacerea acestor vremi mohorâte, în vremi luminoase de primenire serioasă a vieții sufletești.

Azi vremea și neamul cere o armată de preoți luptători, cari cu crucea'n frunte să făurească în sufletul sdruncinat al acestui neam — prin cuvântul și pilda vieții lor — ceea ce se cheamă conștiință. Conștiință morală și conștiință națională.

Nu se poate măcar bănuși, forța uriașă a unui suflet bine întemeiat, ce poartă în el curata lumină dumnezeiască și râvna sporului, în toate cele bune.

Sf. Apostol Pavel ne zice: „Voi nu mai sunteți nici streini nici oaspeți ai casei, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții, oameni în casa lui Dumnezeu, fiind zidiți pe temelie apostolilor și proorocilor, piatra din capul unghiului fiind Iisus Hristos“ (Efes. 219-20)

Hristos Domnul a prefăcut lumea prin cuvântul său vorbind tuturor limbilor și vremilor.

Nouă ni s'a dat solia sfântă de preoți ai acestei mari puteri și azi în sufletul nostru se frământă valurile de dureri și gânduri a unui întreg popor. Fapt care ne îndeamnă să pregătim cuvântul astfel, ca stând fără prihană în mijlocul unui neam cu trupul frânt și sufletul îndoliat, să strălucim ca niște lumini, ținând sus cuvântul vieții.

Să graiți, fraților, ca cei ce au putere, sorbită din puterea jertfei de pe Golgota, din contactul permanent cu sfintele altare.

Să graiți :

„Ca mii de inimi la un fel să bată
Și miilor de veacuri să vorbească“.

Altfel, după cuvântul lui Iezechiel : „Vai de păstorii cari nu păstoresc turma, ci se pasc pe ei înșiși“.

„Vă sfătuesc dar eu — zice marele Pavel — cel întemnițat pentru Domnul să vă purtați într'un chip vrednic de chemarea pe care ați primit-o și credincioși adevărului, în dragoste să creștem în toate privințele, ca să ajungem la cel ce este Capul, Hristos; a căruia să fie slava în Biserică, din neam în neam, în vecii vecilor“.

Cu aceste gânduri — îmi țin de plăcută și fiiască datorie, să mulțumesc Preasfințitului nostru Părinte, care în mijlocul multiplelor preocupări — a venit între noi, să încurajeze și să îndrume cu părintească îngăduință, lucrările acestei adunări.

Salut de asemenia cu bucurie, pe Inalt Preacucernicul Părinte stavrofor Dr. Gh. Ciubandă, președintele Asociației Clerului, care totdeauna — când a fost prezent în Arad — a binevoit a ne onora cu prezența, precum și azi, punându-ne la dispoziție bogata sa experiență pe tărâmul vieții bisericești. Salut și mulțumesc deasemenea tuturor oaspeților, cari prin prezența Domniilor lor, au onorat adunarea noastră de azi, pe care prin aceasta o declar deschisă.

După cuvântul de deschidere rostit de părintele V. Mihuleț a urmat conferința părintelui prof. Dr. Il. V. Felea, despre: „Preotul în timpul și împrejurările de față“, care se va publica ulterior și fragmentar în acest organ.

P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, plin de căldură și dragoste părintească pentru fiii săi, pentru Biserică Sa pe care o păstorește, în cuvinte de înaltă simțire și iubire, fixează linia de conduită ce se cere preotului în vremuri ca cele de azi.

Cuvântarea P. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru la Adun. gen. a Asociației Clerului „Andrei Șaguna“ Secția Arad:

Conferința păr. Felea e actuală. Vreau să vă lămuresc și eu această chestiune.

Pornesc dela o declarație făcută pe care o repet: Eu n'am făcut niciodată politică de partid, n'am fost înscris în nici un partid politic și nici în Legiune, deaceia pot vorbi deschis.

Problema ce se pune pentru noi preoții este: Care să fie atitudinea Bisericii față de Mișcarea Legionară?

Mișcarea Legionară, este un semn al vremii, trimis dela Dumnezeu, și nu putem fi indiferenți față de el. Trebuie să-l tâlcuim.

Sunt două extremități: Sunt o seamă de preoți tineri care s'au aruncat pe metereze, zicând că acolo este locul lor.

A doua extremitate sunt cei bătrâni, cari au o ținută de rezervă, nu vorbesc de cei cari bărfesc: Ca să procedăm metodic trebuie să analizăm și pe una și pe alta. Cum se explică ținuta celor bătrâni?

Mișcarea Legionară este relativ tânără, de 20 de ani. A pornit de pe băncile Universității, și a ajuns la biruință. Cei bătrâni nu mai puteau trece prin acelaș proces psihologic de acum 20 de ani, și tinerii vor înțelege ce greu este un proces de auto-converțire. Aceia care aveam situații în 1920, nu ne puteam da seama de tragedia tineretului ce venea după noi. S'a vorbit despre conflictul dintre generații și s'a spus că bătrânii trebuie să cedeze locul tinerilor. Generațiile sunt însă ca zalele dintr'un lanț. Este o lege a inerției care face ca cei bătrâni să nu înțeleagă pe cei tineri.

Care era situația tinerimii care a pornit acum 20 de ani această mișcare?

Am înțeles noi ceice aveam situații sociale, încadrate în buget, tragedia tinerimii, care șoma încurând după 1920 cu diploma în buzunar? Putea chiar șomajul să deslănțue mișcarea. Tinerimea noastră a dovedit însă că nu este anarhică. Ea a revenit la ceva strămoșesc, spre deosebire de tinerimea din alte țări. Imi spunea un preot englez în trecere pela Arad: „Prea Sfințite, tinerimea jugoslavă e bolșevizată“.

Tinerimea noastră s'a adâncit în sine, și a regăsit trecutul în credința religioasă. Este crezul legionar un crez creștinesc sau nu? Este unul autentic creștin. Nu putem contesta acest lucru. A fost apoi jertfa tineretului, care a știut să moară pentru acest crez, pe când partidele politice se licitau pe spinarea Țării. Am fost oratori în parlament dar nu zidari ai țării.

Să nu stăm deci azi cu ochii închiși. Ce cer eu preoților mei? Sunt preoți tineri, cari îmbracă cămașa verde, lăpădând reverenda. Oare preoția începe acum 20 de ani și încetează când mișcarea își va împlini rolul? Nu!

Deasupra Bisericii lui Hristos nu se ridică altă ideologie, pentru că aceasta este cu mii de metri deasupra tuturor. Altă cămașă peste reverendă să nu se pună. Tu ești preot. Te reclamă M. L. ca ce? Ca agent sau ca duhovnic, ca purtător de har, sau ca simplu membru? Ca agent altul poate fi mai destoinic. Harul ți s'a dat ca să te înalți! Cine s'a încadrat în mișcare ca preot, acela să rămână deasupra ca purtător de har. Când unul din preoții legionari mi-a scris: Cine m'a denunțat mai înainte, ca să mă răzbun? Am răspuns: Nu denunțul și răzbunarea ci cumpătarea și răbdarea. Prima condiție după biruință este să-ți păstrezi cumpătul. Să ne alegem calea de mijloc, disciplina canonică. Eu voi apăra Biserică lui Hristos și canoanele ei împotriva oricui.

Locurile noastre de lângă altar să nu le cedăm. Toată lumea să ne considere ca fiind folositori numai lângă altar. Când ne-a scos de lângă altar nu mai suntem de folos nimănui. Este spre cinstea acestei mișcări, că nu ne-a forțat să ne înscriem în ea, ca Partidul Națiunii sau F. R. N.

Noi să spiritualizăm doctrina mișcării iar cu torța Evangheliei să luminăm calea ei. Dacă Ajutorul Legionar ne-a luat-o înainte pe calea faptelor bune, locul nostru este

acolo. Să ne alăturăm cu întreg sprijinul la această operă socială.

Am grăit cu mâna pe conștiință.

După această cuvântare, primită cu vie satisfacție, se trece la citirea raportului casierului, de către păr. V. Mișuțiu, în care se arată situația materială a Asociației, secția Arad, precum și raportul fondului de ajutorare.

Păr. Ilie Șeran, secretarul secției, cetește darea de seamă asupra activității despărțămintelor din această secție, arătându-se numărul cercurilor catihetice și pastorale, numărul pedicilor și conferințelor ținute, din care se constată că unele au o bogată activitate, altele deloc.

La această dare de seamă, păr. prof. Ilarion V. Felea face o justă propunere în legătură cu cartea și folosul ei în pastorație, cerând ca bibliotecile parohiale să-și procure cărțile necesare, pe cari o comisie aleasă din sânul Asociației le va propune.

P. S. Sa Părintele Andrei spune: Fără carte nu se poate face pastorație. Oricât de cult să fie cineva, ajunge la epuizare.

Unii dintre preoți sunt la curent cu ce se scrie, alții nu. Unii citesc bibliografia ce apare în organul „Biserica și Școala”, alții nu. Dacă vreau să pornim la o ofensivă pastorală ce faceți?... La București apar traduceri Sf. Părinți în „Isvoarele Ortodoxiei”. Câți sunteți abonați?... Apoi sunt atâtea cărți bune, de care preoții n'au cunoștință.

E un mucenic acel ce scrie o carte; își cheltuiește și ultimul ban. Să sprijinim pe aceia care știu să scrie. Să nu lăsăm problema aceasta în suferință. E o rușine că eparhia Aradului, stă sub acest raport foarte slab.

Ca o urmare a acestor cuvinte a P. S. Sale s'a format un comitet compus din Păr. Consilier cult. C. Turicu, Prot. F. Codreanu, Dr. Ilarion V. Felea, Dr. P. Deheleanu și președ. secției Viorel Mișuțiu, care va propune cari cărți să fie procurate de preoți, pe banii luați în bugetul parohiei.

„Educația tineretului prin catihizare” este conferința părintelui Andrei Chirilă, expusă pe larg și temeinic.

Observații în legătura cu problema catihetice în școală primară, precum și a manualelor, fac păr. Pap — Socodor, pr. Bogdan — Arad — și apoi părintele Felea, care constată că sunt 18 parohii din Eparhia noastră care au refuzat manualele editate de Sf. Episcopie, arătând prin aceasta lipsă de interes față de problema catehizării.

Mai vorbește păr. prof. Bancea, care arată că noile manuale au stil frumos, limbă nouă și sunt bine îngrijite, dar mulți preoți și învățători

le refuză pe motivul că materia Religiei se cuprinde în manualele de școală primară, scrise de laici; cere ca să se scoată din uz aceste părți.

Cuvinte de întregire rostește asupra acestei probleme P. S. Sa:

Catehizarea copilului nu este o operație ce se face din afară în lăuntru, ci una invers. Nu este o turnare de cunoștințe din creier în creier, ci o atingere a sufletului de suflet. Sentimentul religios este sădit de Dumnezeu în sufletul copilului. Am putea spune că este sădită în el, ca un sămbure, toată Religia. Arta catihetului constă în a ști să scoată din acel sămbure: mugurele, floarea și fructul. E un fel de grădinărie. Numai soarele are darul de a deschide mugurele. Numai căldura dragostei din inima catihetului va ști să desvăluie petalele credinței în sufletul copilului. Ești un adevărat catihet atunci, când cu dalta ști să cioplești din sufletul copilului operă de artă...

Adunarea procedând la restaurarea conducerii Secției a ales prin aclamare următorul comitet: Pr. V. Mișuțiu președinte; Pr. I. Ardelean-Micăla a, Pr. A. Papp-Socodor, Prot. A. Adamovici-Șiria, Pr. Il. Felea-Arad, Pr. D. Morar-Pecica, Prot. Șt. Bogdan-Hălmagiu, Pr. I. Comșa-Răpsig, Pr. Ilie Chebelev-Șoimoș, Prot. Șt. Lungu-Buteni, Pr. D. Tudor-Arad-Șega, Pr. I. Popescu-Pecica și Pr. E. Căpitan-Galșa, membrii.

În comisia de control al Fondului de ajutor au fost aleși preoții Aurel Papp-Socodor, Z. Brădean-Curtici și C. Mureșan din Arad-Grădiște.

La urmă părintele președ. V. Mișuțiu face următoarele propuneri:

a). Din fondul secției să se doneze 5000 lei pentru Ajutorul Legionar.

b). Să se respecte sărbătorile și să se dea ordine în acest sens.

Din partea clerului sunt formulate următoarele propuneri care să se facă forurilor superioare:

c). Să se facă împăcarea religioasă a Românilor prin întoarcerea uniților la Biserica ortodoxă; acum în durere, dacă nu s'a făcut în bucurie.

d). Organele conducătoare ale Statului să suprimă sectele, împlinind astfel testamentul lui C. Codreanu care a spus că după biruința legionară sectele vor fi desființate dintr'o singură trăsătură de condei.

Ultimul cuvânt îl are Preasfințitul Andrei, spunând: Sunt doi ani în ziua de 30 Noemvrie, decând Căpitanul Corneliu Z. Codreanu a fost ucis mișelește, împreună cu camarazii săi. Înălțați rugăciuni ferbinți pentru odihna lor și pentru pomenirea lor veșnică.

Desbaterile adunării au luat sfârșit într'o caldă și frățască atmosferă de iubire duhovnicească.

I. Triponescu
st. teolog IV.

Dor de raiu

II.

Nu se poate spune că muncitorii din jurul mașinărilor, sau inventatorii mașinilor să fi avut sau să aibă limpede conștiința aceasta a apropierei de fericirea pierdută, a refacerii raiului pierdut. E de ajuns însă să-i vezi muncind în micile și marile ateliere, în măruntaiele pământului, să-i vezi cum se duc și lucrează cu suflul în palmă, gata să moară striviți de o roată, sfârticați de o explozie, înmormântați de vreo surpare de pământ în galerii, să vezi că în locul celor morți vin alții, și atunci înțelegi că în tainele nepătrunse ale sufletului omenesc, în subconștientul lui e dorul de a-și regăsi fericirea pierdută.

Noi cei de azi fa em o mare deosebire între industrie și artă. Am căutat și n'am găsit temeiul pentru deosebirea aceasta. Istoria artelor dă artei felurite definiții, fără să fie vreuna consacrată. Unii numesc arta: „metoda cu care se execută o lucrare după anumite reguli“, alții îi zic: „expresia idealului moral“, sau „expresia invizibilului“, sau „exprimarea pasiunilor omenesti“ sau înfârșit, după Tolstoi „mijlocul de a comunica o emoțiune“ (Tafrați). Ciudat este însă că tot istoria artelor pune între obiectele de artă uneltele omului preistoric pentru pescuit și vânat, sau cele pentru lucrarea lemnului și a pietrii, făcute din piatră, din os și din lemn. Cu privire la epoca numită a renului de exemplu se spune în istoria artelor: „Condițiunile climaterice îngreunând vieța, omul își îndoeste activitatea, perfecționează și înmulțește uneltele sale...“ (Tafrați: Istoria Artelor).

Să observăm aci două lucruri.

1. Că obiectele primitive sunt așezate între obiectele de artă și

2. Că omul ajuns în condițiuni climaterice mai grele, și-a îndoit activitatea.

Dibuirile istoriei cu privire la omul numit preistoric pot fi foarte bine puse alături de relatările Sfintei Scripturi. Știința istoriei a găsit câteva unelte și a făcut combinații în felurite chipuri. Unele feluri fac adevărată istorie și pentru timpul preistoric, cutoatecă, dacă odată e preistoric, înseamnă ca tu istorie în mod științific nu te poți întinde dincolo de istorie. Altele, urmând calea mai științifică fac constatarea aceasta: cei dintâi oameni au trăit în peșteri și adâncături de stâncă... Amenințat mereu de animalele sălbatice, atacat adesea de alți oameni... omul primitiv ducea o vieță plină de primejdii și de mizerii. (Tafrați).

Nu era, oare, acest om primitiv omul alungat din raiu, omul, în care chipul lui Dumnezeu s'a schimonosit, asemănarea s'a întunecat? Cele stă-

pânite până atunci de el, au început să nu i se mai supună. Pământul nu-și mai dădea rodul. Animalele s'au însălbăticit, s'au răsvrătit și ele împotriva omului și omul s'a ascuns în peșteri. Căzut din raiu și ascuns în peșteri, unii dintre învățați nu știu cine a fost, iar alții nu-l mai cred om, ci troglodit.

Despre acest om se scrie, că și-a îndoit activitatea și obiectele acestui om sunt așezate între obiectele de artă, pentru că în activitatea lui îndoită sau înzecită erau sudorile biblice pentru câștigarea pâinii, era năzuința de a plivi spinii și pământul, era truda de a se hrăni din pământul peste care căzuse blestemul, era dorul de a-și face măcar un colțisor de raiu. Obiectele lui erau obiectele pentru exprimarea unui ideal. De aceea sunt obiecte de artă.

Era oare conștientă activitatea omului primitiv, sau era dintr'un imbold al subconștientului, cum e truda muncitorilor din toate locurile și din toate timpurile? E greu de spus, dar ori una, ori alta, activitatea era pentru refacerea fericirii, era din dorul de mai bine, din dorul unui bine pierdut, din nostalgia raiului.

Arhitectul b. o. are întâi în suflet icoana clădirii pe care o proiectează apoi în afară, pe hârtie. Dacă mâna nu-i destul de dibace să așeze fidel pe hârtie icoana din suflet, arhitectul schimbă, îndreaptă. Să ne gândim de ex. la Curtea de Argeș, la armonia clădirii, la frumusețea sculpturii migăloase și la legenda ei minunată. Ce icoană frumoasă a avut în suflet arhitectul, cât se va fi frământat până s'o proiecteze în afară, cum va fi stăruit să pună icoana din suflet în clădire. În așa ceva se pune sufletul întreg și nu e mirare, dacă legenda vorbește despre ziduirea soției lui Manole în pereții clădirii. Luat-ați seama cum te leagă o clădire frumoasă? Stai nemișcat, îți vine să nu mai pleci, parecă ești un Adam din colinzile care spun:

Raiule polată dulce

Eu de-aci nu m'as mai duce,

De dulceața ta cea dulce.

În fiecare artă arhitectonică e un colț de raiu, spre care a râvnit sufletul arhitectului și care te ține legat. Peste tot, în fiecare operă de artă e o emoție, o încordare a sufletului de a-și reflecta în afară o icoană, un gând, un dor, un ideal. E interesant în acest șir de gânduri grupul Laocoon. Șerpii veniți din mare ucid întâi pe cei doi fii, apoi pe Laocoon. Sunt svârcoliri zadarnice încordările celor trei de a scăpa din groaznica cunună a celor doi șerpi, dar sunt totuși încordări de a se smulge din rău, de a ieși din urmarea păcatului. Sculptorii ne-au dat icoana omului, care vrea să se smulgă din starea de mizerie din încolăcirea și mișcarea șerpilor.

(Urmează)

Cărți și Reviste

Preotul Gh. Paschia: Sfânt și sfințenie. București 1940, 86 pagini. Prețul lei 40. O nouă lucrare a părintelui Gh. Paschia isvorită din dragostea pentru sfinți, după cum o mărturișește însuș C. Sa în primele ei pagini. Cartea de față îmbrățișează o problemă care cuprinde în sine idealul de viață a fiecărui creștin: să ajungă desăvârșit, sfânt. În vorbirea curentă însă circula atâtea idei enorate în legătură cu sfinții și sfințenia, încât lămurirea sensului adevărat al acestor termeni, în cari se îmbracă o învățătură de bază a creștinismului, este într'adevăr binevenită.

În cele cinci capitole ale lucrării C. Sale: I. Cuvântul sfânt la păgâni; II. Sfânt și sfințenie în V. T.; III. Sfânt și sfințenie în N. T.; IV. Sfânt și sfințenie dela Apostoli până azi și V. Greșeli în folosirea cuvântului sfânt azi, părintele autor ne înfățișează adevăratul sens al acestor doi termeni creștini.

Cuvântul *sfânt* a fost întrebuințat și de păgânii, greci și români, atât în vorbire cât și în scris. Romanii îl întrebuințau pe lângă numele zeilor, împăraților, preoților, senatului, a lucrurilor consacrate zeilor. Indiferent pe lângă ce nume se întrebuința, acest cuvânt (*sanctus*) cuprindea în sine ideia de respect, de religiozitate și moralitate.

În Vechiul Testament acest cuvânt (*codeș*) are sensul de deosebit, despărțit, curat, fără păcat, fără greșale etc. și se întrebuințează pe lângă diferite ființe și lucruri. Altul este însă sensul cuvântului *sfânt* când se dă lui Dumnezeu și altul când se dă creaturilor Sale. Cel mai potrivit sens al lui când se dă lui Dumnezeu, este acel de curat. Sfințenia însăși are sens de curăție, dar este mai mult decât curăția. Este deosebire între sfințenia lui Dumnezeu și sfințenia oamenilor, după cum este deosebire între curăția Lui și a creaturilor. Sfințenia lui Dumnezeu este aceeași din veșnicie și va fi pururea aceeași, în timp ce oamenii se sfințesc treptat, încetul cu încetul, printr'o neconținută strădanie de a-și păstra curăția lor.

Cuvântul sfânt în Noul Testament își păstrează înțelesurile fundamentale din V. T., dar își desăvârșește sensul și prin deasa lui întrebuințare devine un termen propriu creștinismului. Și în N. T. sfințirea are acelaș sens de curățire, dupăcum și sfințenia are sens de curăție. Există totuși o deosebire în această privință între N. și V. T. Sfințirea în V. T. „nu este un act ceremonial pe care să-l săvârșești în fiecare an sau ori de câte ori te-ai spurcat, cum se făcea în legea veche, ci o curățire a corpului și a sufletului ce are drept urmare o schimbare totală a omului“ (pag.

36). După N. T. omul sfințit prin botez este un om nou, care mai înainte a fost spurcat dar s'a curățit, a fost rătăcit și s'a îndreptat. Acest om, pentruca să-și câștige desăvârșirea, trebuie să se menție în starea lui de sfințenie dobândită prin botez, cu alte cuvinte să-și desăvârșească sfințenia. Numai cel care a trăit o astfel de sfințenie continuă, întru care a și adormit, este vrednic să poarte numele de *sfânt*.

Dar în N. T. numele de sfânt se dă în numeroase locuri, mai ales în epistolele pauline, desigur dintr'un tact misionar, și creștinilor cari erau în viață. În literatura Părinților Apostolici însă începe ca să se diferențieze cuvântul sfânt de creștin, pentruca în literatura patristică din primele cinci secole să ajungă la sensul de azi, designându-se cu el *membri Bisericii triumfătoare*, cari au atins culmea desăvârșirii. Iar sfințenia „este rodul tuturor virtuților și rezultatul întregii vieți desăvârșite a celui ce urcă cu hotărîre treptele spiritualității“.

În capitolul ultim al lucrării, părintele autor ne arată greșelile ce se fac azi în folosirea cuvântului sfânt.

Prin importanța subiectului ce ni-l înfățișează, ca și prin claritatea expunerii, lucrarea părintelui Gh. Paschia merită să fie răspândită în cercuri cât mai întinse, fiind un îndreptar pe calea adevărului creștin.

Pr. Il. V. Felea: Paisie și paisianismul. Cluj 1940, 51 pag. Prețul lei 20. O carte a redactorului nostru, în care este descrisă pe scurt cea mai înălțătoare pagină din viața monahismului ortodox român.

Paisianismul este o mișcare de renaștere monahală și culturală, inițiată de călugărul Paisie Velicicovschi la Muntele Athos și desăvârșită în veacol al XVIII-lea în mănăstirile Moldovei. Prin viața lui de un ascetism riguros și prin cărțile sale pline de misticism ortodox, călugărul Paisie „a reușit să facă școală, să transfigureze un veac, să creze epacă în monahism și să transforme mănăstirea Neamțu într'o pepinieră de ierarhi și de călugări cărturari“. Veacul lui îl mulțumește pe bună dreptate dl. profesor Nichifor Crainic „veacul de aur al ortodoxiei românești“.

Desprindem aci câteva din principiile și regulele disciplinare puse de acest cuvios călugăr la temelie vieții monahale: „În biserică, evlavie sinceră și ținută plină de frica lui Dumnezeu, precizie și podoabă în sfintele slujbe, cetire și cântare dulce, înfrânare la vorbe; afară de biserică, lucru manual în smerenie și tăcere, pace și dragoste între frați, cu tăierea voci, supunere față de stareț împreună cu credință și iubire, iar din partea starețului părintească milă și dra-

goste și la toate nevoile compătimire nefățarnică față de toți" (pag. 17).

Aceste principii și cele 18 puncte din Regulamentul alcătuit de Paisie, precum și îndrumările din „Invățătura la tunderea în monahism“, pot fi și astăzi mijloacele prin cari monahismul ortodox român să se ridice la înălțimea pe care l-a așezat strădania neîncetată a acestui vrednic călugăr.

Pavel Jumanca: Anuarul III al Asociației învățătorilor din județul Severin 1937. Lugoj 1940. Pagini 138. Ne înfățișează frumoasele strădanii dascălești ale „Asociației învățătorilor din județul Severin“ de sub conducerea harnicului inspector școlar Pavel Jumanca, precum și importante realizări ale acesteia în decursul anului 1937. Volumul cuprinde rapoartele prezentate adunării generale a asociației, ținută în zilele de 22 și 23 Maiu 1938, la Orșova, lucrările prezentate adunării și secțiilor asociației, precum și dări de seamă asupra înfăptuirilor asociației până la data adunării generale. Cuprinsul acestui anuar ne învederează că de pe urma strădaniilor membrilor acestei asociații se pot culege roduri alese.

Renășterea. Craiova. Anul XIX. Nr. 10, Octombrie 1940. Revista care face cinste clerului oltean a apărut și de astădată cu un bogat cuprins din care spiciuim: Pr. C. Zăncărescu; Preoțimea creștină și România legionară; Pr. I. Tomescu: Iisus Hristos dela 12 până la 30 ani; Iosif E. Naghiu: Invățământul teologic românesc în Transilvania; T. G. Bulat: Insemnări istorice din arhiva Episcopiei de Râmnic, etc. Pe lângă partea oficială numărul mai conține recenzii, cronica externă și o importantă cronică internă.

Luceafărul. Timișoara Nr. 8—10 1940. Este închinat memoriei poetului și scriitorului legionar, Valeriu Cărdu, autorul minunatelor „Cuiburi de lumină“. Publică în acest număr: Aurel Cosma: Valeriu Cărdu; Grigorie Bugariu: Poezia lui Valeriu Cărdu; Pavel P. Belu: Despre Valeriu Cărdu și despre Legiune; și alții.

Forma excepțională, ca și suprinsul bogat al acestei reviste, face cinste regionalei bănățene a Astei, sub egida căreia apare, precum și ostentorilor de sub flamurile ei.

Pr. D. Tudor

Prof. Trifon Lugoian: 24 Colinde. Diecezana Arad 1940. Colindele, obișnuite până'n ziua de azi, sunt cântece păstrate și cultivate de popor. În conținutul lor sonor se țese muzica românească populară cu cea bisericească. Colindele, în a căror conținut se reoglindesc melodii românești tradiționale, sunt păstrate și date poste-

rității în stilul lor natural de către unii muzicieni, ce le colecționează pe note, fie la unison sau polyfon, fixându-se astfel, ca o icoană, specificul muzical românesc.

În zilele acestea a apărut o colecție de 24 colinde pentru cor în editura Diecezanei din Arad, de D-l profesor Trifon Lugoian cu prefața scrisă de Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Andrei. Atât alegerea colindelor cât și prefața făcută de către P. S. S. Episcopul Andrei pot să servească de exemplu compozitorilor de azi la păstrarea ideilor melodice autentice românești.

Compozițiile originale ale autorilor cu subiecte muzicale streine de caracterul colindelor noastre tradiționale, cum se obișnuște mai nou, zădărnicesc progresul muzical românesc. Melodiile celor 24 colinde corale acum apărute, ale căror armonii corespund întru toate adevăratelor reguli muzicale, sunt făcute de maestrul Trifon Lugoian care continuă să-și desăvârșească opera sa muzicală în caracterul și cuprinsul Eparhiei Aradului.

Diacon Octavian Lipovan

Informațiuni

● O procesiune religioasă impresionantă s'a organizat Joia trecută spre seară în Capitală de către Societatea ort. Naț. a Femeilor Române în colaborare cu Patriarhia, la care au luat parte cu luminările aprinse peste o sută mii de credincioși. În fruntea procesiunii a fost purtată pe umerii legionarilor racla cu moaștele Sf. Dumitru Basarabov. Locul de plecare a fost biserica Sf. Gheorghe-Nou, spre Universitate, apoi a urmat drumul pe Bulevardul Elisabeta, prin fața bisericii Sf. Ilie-Gorgani unde era așezat sicriul părintelui I. Moța. De aci procesiunea a înaintat pe Splaiul Independenței și prin piața 6 Septembrie până la Patriarhie unde I. P. S. S. Patriarhul Nicodim a cetit slujba cutremurului și a vorbit poporului mângâindu-l.

● Dl. General Antonescu, după vizita făcută în Italia, a vizitat Berlinul, unde a avut o audiență de 3½ ore la Führerul A. Hitler și altele la alți demnitari germani. Cu acest prilej România a aderat la pactul tripartit (Germania, Italia și Japonia) menite a doborî forța de dominație a țărilor bogate asupra celor sărace.

La trecerea și întoarcerea prin Arad, populația arădană a făcut Generalului o vie manifestație de admirație și simpatie. Sosit în București, Dsa a făcut următoarea declarație, privitoare la țintele și rezultatele călătoriei:

„Când am plecat v'am asigurat că mă voi întoarce cu încrederea poporului german.

Pot să vă asigur astăzi că mă întorc cu încrederea Führerului și a poporului german.

România va merge la biruință; România va avea drepturile ei.

„Trăiască România“.

● **Inmormântarea părintelui I. Moța** s'a făcut la Orăștie Sâmbătă în 23 Nov. c. unde a fost adus din Capitala țării. I s'au făcut funeralii naționale, la care au luat parte pe lângă membri familiei, bătrânul prof. I. Z. Codreanu, mai mulți miniștri și o mare mulțime de legionari și popor hunedorean. Slujba prohodului a făcut-o I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae dela Sibiu, asistat de P. S. S. Episcopul Partenie al Armatei și mulți protopopi și preoți. Răspunsurile au fost date de corul studenților Academiei „Andreiane“ din Sibiu.

Despre personalitatea defunctului au vorbit în biserica cea nouă din Orăștie I. P. S. S. Părintele Mitropolit și dl I. Z. Codreanu, iar la cimitir mai mulți inși atât din partea Orăștiei cât și din partea Mișcării Legionare.

Vrednicului adormit în Domnul i s'au făcut pe lângă cele religioase și onoruri militare și legionare.

● **Jocuri în post**, iată ce poftesc tinerii dintr'un sat din vecinătatea Aradului. Se vede că tare s'au păgânit dacă în astfel de vremuri le stă gândul numai la joc, fără să se gândească nici la durerile țării, nici la porunca Bisericii care ne *oprește să facem nunți și petreceri în vremea posturilor*.

Treziți-vă, fraților, și vă pocăiți înainte de a veni blestemul lui Dumnezeu și peste voi!...

● **Din parohia Cuvin** au revenit la Biserica ortodoxă Valeria Bărbălaș dela rom. cat. și Elena Lingurar dela gr. cat.

Nr. 5120/1940.

Ordin-Circular

Comunicăm spre știință și conformare tabloul sărbătorilor legale, primit dela On. Minister al Cultelor cu adresa Nr. 53896/1940.

T A B L O U

de sărbătorile legale când autoritățile publice vor fi închise.

Sărbători religioase:

Toate Duminicile din cursul anului.

- 1 Ianuarie (Anul Nou);
- 6 Ianuarie (Boboteaza);
- 25 Martie (Bunavestire);
- 5 zile de Paști;
- 23 Aprilie (Sf. Gheorghe);
- 2 zile de Rusalii;
- 29 Iunie (Sf. Petru și Pavel);
- 6 August (Schimbarea la Față);
- 15 August (Sf. Maria Mare);

- 8 Septembrie (Nașterea Maicii Domnului);
- 14 Septembrie (Inălțarea Sf. Cruci);
- 26 Octombrie (Sf. Dumitru);
- 6 Decembrie (Sf. Nicolae);
- 4 zile de Crăciun.

Comemorări Naționale:

- 24 Ianuarie (Ziua Unirii);
- 10 Mai (Proclamarea Independenței și a Regatului);
- Inălțarea Domnului (Ziua Eroilor).

Aniversarea Familiei Regale:

- 21 Mai: Sf. Constantin și Elena (Onomastica M. S. Reginei Mamă Elena);
- 6 Noembrie: Sf. Mihail și Gavriil (Onomastica M. S. Regelui Mihai I. In această zi se serbează și ziua nașterii sale).
- 1 Mai (Sărbătoarea Muncii);
- 6 Septembrie (Ziua Libertății).

Consiliul eparhial

A v i z

Cucernicii Preoți sunt rugați să achite costul cărților de religie până la data de 15 Decembrie a. c. Tot până la această dată vor înapoia exemplarele nevândute.

Librăria Diecezană Arad

Nr. 4873/1940.

Concurs

Se publică concurs repetit din *oficiu* cu termen de 15 zile pentru îndeplinirea parohiilor:

I. Neagra, protopopiatul Buteni.

Venite:

1. Sesie parohială, 25 jug.
 2. Stolele și birul legal,
 3. Salarul dela Stat.
- Parohia este de clasa *doua*.

II. Susani, cu filiala Nădălbești protopop. Buteni

Venite:

1. Sesie parohială de 46 jug.
 2. Intravilanul parohial,
 3. Birul și stolele legale,
 4. Salarul dela Stat.
- Parohia este de clasa *doua*.

III. Ignești, protopopiatul Buteni.

Venite:

1. Sesia parohială, 16 jug.
 2. Casă parohială,
 3. Birul și stolele legale,
 4. Salarul dela Stat.
- Parohia este de clasa *doua*.

Cererile de concurs însoțite de actele necesare se vor înainta Consiliului eparhial din Arad. Preoții numiți la vreuna din aceste parohii vor plăti toate impozitele după beneficiul lor preoțesc, din al său.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 15 Noembrie 1940.

† ANDREI
Episcop.

Traian Cibian
consilier referent eparhial.